

บัญญัติ 10 ประการ...สู่การเป็นนักบริหารมืออาชีพ

ดร.สุรัตน์ ดวงขามทม*

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร องค์การทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ หรือเอกชนจึงปรารถนาที่จะมี หรือได้มาซึ่งนักบริหารมืออาชีพบริหารองค์การ นักบริหารมืออาชีพคือผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหาร มีผลงานที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันถึงความเป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูง มีคุณภาพและมีมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับจากการศึกษาศาสตร์ทางการบริหาร และการศึกษาผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารอย่างมืออาชีพจำนวนมาก พบว่าผู้บริหารเหล่านั้นจะมีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่โดดเด่นในเรื่องต่อไปนี้

1. มีบุคลิกที่ดี (Personality)

ผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี คือ

“คนที่มีจิตใจแจ่มใส ภายสง่า วาจาดี หรือ คนที่มอดต้องตา วาจาต้องกาย ภายนอกต้องเยี่ยม”

จิตแจ่มใส คือ การมีจิตใจดีงาม มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสไม่บูดไม่บึ้ง

ภายสง่า คือ การแต่งกายท่าทาง การวางตัวต้องถูกต้องเหมาะสมภูมิฐาน และถูกกาลเทศะ

วาจาดี คือ การพูดดี พูดเป็น ต้องคิดก่อนพูดไม่ใช่พูดก่อนคิด

บริหารมืออาชีพต้องมั่นตรวจสอบและพัฒนาบุคลิกภาพของตนอยู่เสมอเพราะผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยสร้างความประทับใจกับบุคคลที่คบหาสมาคมและจะเป็นบันไดสู่ความสำเร็จเป็นอย่างดีจึงมักจะมีคำกล่าวที่ว่า “มาดดีมีชัยไปกว่าครึ่ง”

2. มีความรู้ดี (Knowledge)

นักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี ผู้มีความรู้ดีจะเป็นผู้มีการมีเป็นที่ยอมรับ

มีคำกล่าวที่ว่า “Knowledge is Power ความรู้คืออำนาจ”

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจะเป็นผู้ที่ รู้กว้างรู้ลึก คือ Knowledge something in everything รู้บางสิ่งในทุกอย่าง (ความรู้ทั่วไปต้องรู้กว้างและรู้ไกล) Know everything in something รู้ทุกสิ่งในบางสิ่ง (รู้งานในหน้าที่ที่ต้องรู้ลึก) รวมทั้งรู้อย่างถูกหลักวิชา สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพค่ากลอนต่อไปนี้ จะช่วยกระตุ้นให้นักบริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นผู้มีความรู้ดี คือ

“รู้อะไรให้รู้เป็นครูเขา   จะได้เบาแรงตนเร่งชวนชวย
มีข้าไทใช้สอยค่อยสบาย   ตัวเป็นนายโง่เขาบ่าวไม่เกรง”

คำสำคัญ : ผู้บริหารมืออาชีพ

* ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3. มีวิสัยทัศน์ (Vision)

ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล วิสัยทัศน์คือ สิ่งที่ยากเห็นอยากมี อยากเป็นในอนาคตหรือ ภาพความสำเร็จในอนาคตที่มีความเป็นไปได้ทำหาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายและค่านิยมของ องค์การ

ผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้มาก คือ **ได้อ่าน ได้ฟัง ได้เห็น** ได้ทำมากคนที่มีความวิสัยทัศน์และ มุ่งมั่นนำไปสู่การปฏิบัติ (Vision with action) มักจะสำเร็จในทางตรงกันข้ามคนที่มีความวิสัยทัศน์แต่ไม่พยายามนำ วิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ (Vision with action) ก็เท่าการเพ้อฝัน

ดังนั้นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมุ่งมั่นนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติให้บรรลุผล สำเร็จอยู่เสมอ

4. มีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship)

มีคำกล่าวที่ว่า **“นกไม่มีขนคำไม่มีเพื่อนขึ้นที่สูงไม่ได้”**

นักบริหารมืออาชีพต้อง **“อุ้มน้อง ประคองพี่ กอดคอเพื่อน ผู้ใหญ่ดี ผู้น้อยดี คนเสนอกันพุง”** และ **“จริงใจกับมิตร พิชิตใจมวลชน”**

นักบริหารมืออาชีพจึงต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนทั้ง นาย ลูกน้อง เพื่อนและคนทั่วไป เพราะ ความสำเร็จในการบริหารไม่ได้เกิดจากการทำงานเพียงลำพังของผู้บริหาร แต่เกิดจากการที่ทุกฝ่ายให้การ ช่วยเหลือสนับสนุนกัน

ผู้บริหารที่สามารถนั่งในใจคนอื่นได้ คือผู้ที่สามารถพิชิตความสำเร็จได้อย่างน่าชื่นชม

ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแม้กระทั่งทำผิด ผิดมากก็เป็นผิดเล็กน้อยถ้าผิดเล็กน้อยก็เป็นไม่ผิดเลย และพร้อมจะให้อภัย ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ถ้าทำผิด ผิดเล็กน้อยก็เป็นผิด มาก ผิดมากก็ยิ่งผิดมากยิ่งขึ้นไปอีกและไม่ยอมให้อภัย

ดังนั้น คุณค่าของการมีมนุษยสัมพันธ์จึงอยู่ที่การได้รับ ความร่วมมือในการปฏิบัติงานและการให้ อภัยเมื่อผิดพลาด

5. มีภาวะผู้นำ (Leadership)

มีคำกล่าวที่ว่า **“ผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริหารแต่ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้นำ”**

นักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง (Strong Leadership) สามารถนำทีมปฏิบัติงาน ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คุณสมบัติและคุณลักษณะของผู้นำมีมากมาย

ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งอยู่เสมอเพราะเมื่อใดที่ผู้บริหาร สูญเสียความเป็นผู้นำ ความเลื่อม ความอ่อนแอ ความล้มเหลว และความขัดแย้งจะเกิดขึ้นในองค์การโอกาสของ การเป็นนักบริหารมืออาชีพก็จะหลุดไปอย่างน่าเสียดาย

6. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Chief Change Officer)

ที่ใดที่มีการเปลี่ยนแปลงที่นั่นไม่มีการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง คือ การพัฒนา (Changing is development)

ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีขององค์การโดยเฉพาะในยุคปฏิรูปยิ่งมีความต้องการผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงจะทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

“มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความลึกและรอบรู้ มีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง”

7. มีคุณธรรมจริยธรรม (Moral & Ethics)

คุณธรรมประจำตัวที่หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณผู้บริหารให้เป็นผู้ **“คิดดี พูดดีและทำดี”**

มีคำกล่าวที่ว่า **“ความดีถกชิงวิ่งราวกันไม่ได้ ความซื่อทดแทนกันไม่ได้ ความกล้าแบ่งปันกันไม่ได้”**

นักบริหารมืออาชีพจะต้องหมั่นตรวจสอบตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ การที่ผู้มีความคุณธรรมจริยธรรมนั้นจะทำให้ผู้บริหารได้รับความรักความเคารพ ความเชื่อถือและความศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไป คุณธรรมที่สำคัญที่ผู้บริหารมืออาชีพน่าจะประกอบด้วย **ทศพิธราชธรรม (10), พรหมวิหาร(4), อธิปไตย(4), ทริโศตตปปะและขันติโสรัจจะ** เป็นต้น

เสี่ยงจากผู้น้อยในคำกลอนต่อไปนี้ จะช่วยสะกิดเตือนใจนักบริหารให้ตระหนักในคุณค่าของความดี และมีคุณธรรมคือ

**“อธิษฐานตั้งใจไว้เต็มที่   เกิดชาตินี้ชาติไหนไม่รู้จบ
หากเกิดเป็นผู้้น้อยคอยไหว้นบ   ขอได้พบนายที่มีคุณธรรม”**

8. บริหารจัดการดี (Administration & Management)

นักบริหารมืออาชีพจะต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ **สามารถมองภาพงานได้ตลอดแนว (See Through)** คือรู้จักจุดเริ่มต้นของงาน และจุดสุดท้ายของงาน และรู้จักกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุดยอดของนักบริหารคือ บริหารแล้วได้ทั้งงาน ได้ทั้งคน หมายความว่า “งานบรรลุผล คนก็เป็นสุข”

แต่ในโลกของความเป็นจริงมักจะหาผู้บริหารดังกล่าวได้ยากยิ่งส่วนใหญ่จะพบแต่ผู้บริหารที่บริหารแล้วได้งาน แต่ไม่ได้คน หรือได้คนแต่ไม่ได้งาน

นักบริหารมืออาชีพจะต้องรู้จักประยุกต์ศาสตร์ทางการบริหารมาใช้อย่างมีศิลปะเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ ต้องมีทั้งศาสตร์สามารถทั้งศิลป์ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแสวงหา นวัตกรรม เทคโนโลยี หลักการ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ๆ มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการอยู่เสมอ

9. มีความสามารถพิเศษรอบด้าน (Talent)

ความสำเร็จในการบริหารนอกจากจะเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารจัดการแล้วนักบริหารมืออาชีพจะต้องมีความรู้และทักษะที่สำคัญอื่นๆ อีกมากมาย เช่น **กล้าตัดสินใจ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นนักประสาน**

ลึบทิศ รู้จักบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สร้างทีมงานและพัฒนาทีมงาน เสริมสร้างพลังงานอำนาจ ตลอดจนความสามารถในการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร

10. ผู้นำวิชาการ (Professional Leader)

นักบริหารมืออาชีพจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นอย่างดี มีความสามารถในการประกอบวิชาชีพจนมีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญในวิชาชีพมีผลงานเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับของผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้วยกัน และผู้รับบริการ นอกจากนี้จะเป็นผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัดเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกัน

มีคำกล่าวที่ว่า “กว่าจะเป็นผู้บริหารนั้นลำบากยิ่ง แต่การที่จะเป็นนักบริหารมืออาชีพพยายายิ่งกว่า” และ “ไม่มีองค์การแย่ แต่ผู้บริหารเยี่ยม และไม่มีผู้บริหารเยี่ยมแต่องค์การแย่” ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การจึงอยู่ที่ฝีมือหรือความสามารถของนักบริหาร

บัญญัติ 10 ประการ ที่กล่าวข้างต้นจะเป็นเข็มทิศสำหรับผู้บริหารที่จะพัฒนาตนเองสู่การเป็นนักบริหารมืออาชีพต่อไป ลองสำรวจตัวท่านดูซิว่าท่านเป็นนักบริหารมืออาชีพหรือยัง

ขอเรียนผู้บริหารทั้งหลายว่า “ทางสู่เกียรติศักดิ์จักประดับด้วยดอกไม้ หอมหวานชวนจิตไซริ้ไปมี” จึงกล่าวเตือนอย่างมุ่งมั่น มีสติ อดทน เด็ดเดี่ยว และเสียสละ สักวันหนึ่ง ท่านจะได้พบกับความเป็นนักบริหารมืออาชีพอย่างสง่างามขอให้โชคดี

เอกสารอ้างอิง

จันทนา สุขมานันท์. (2548). *แมกไม้บริหาร : การบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยภาวะผู้นำ*.

UBC (11.30 PM, 2 ตค. 2548).

จำลอง นักพ่อน. (2548). *เส้นทางสู่นักบริหารการศึกษามืออาชีพ*. <http://www.moe.go.th/wijai/road>

[%20map.htm](#) (26 ตค 2548)

ชมพูนุช อัครเศรณี. (2547). *ทำงานแบบไหนถึงจะเป็นมืออาชีพ ? ELLE Thailand แอล. กรุงเทพฯ :*

ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ พฤศจิกายน 2547 หน้า 244-248 .

ไชยา ภาวะบุตร. (2555). *ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ*. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Hoy, W., and Miskel, C. (1991). *Educational Administration*. New York : McGraw-Hill.

Wood, J., Wallace, J., and Zaffane, R. (2001). *Organizational Behavior: A Global Prospective*. Brisbane:

Jon Wiley & Sons Australia.